

● DOĞA VE İNSAN

● Doğal Çevre (Ortam)

Doğal şartlara bağlı olarak meydana gelen olayların oluşturduğu ortamdır.

Doğal ortam dört bölüme ayrılır.

1. Taş Küre (Litosfer)

- ▶ Doğal çevre içerisinde üzerinde dağ, plato, ova, vadi gibi yer şekillerinin yer aldığı kayaç ve tabakalardan oluşan ortamdır.

2. Su Küre (Hidrosfer)

- ▶ Okyanus, deniz, bataklık, göl ve akarsu gibi suların oluşturduğu ortamdır.

3. Hava Küre (Atmosfer)

- ▶ Dünya'yı çepeçevre saran gazlardan oluşan ve hava olaylarının meydana geldiği ortamdır.

4. Canlı Küre (Biyosfer)

- ▶ Atmosfer, litosfer ve hidrosferde yaşayan bitkiler, hayvanlar, mikroorganizmalar ve diğer canlılarla birlikte insanlardan oluşan ortamdır.

● Beşerî Çevre (Ortam)

- ▶ İnsanların doğal ortamdaki olanaklardan yararlanarak kendi ürettikleri ve oluşturdukları çevreye denir.

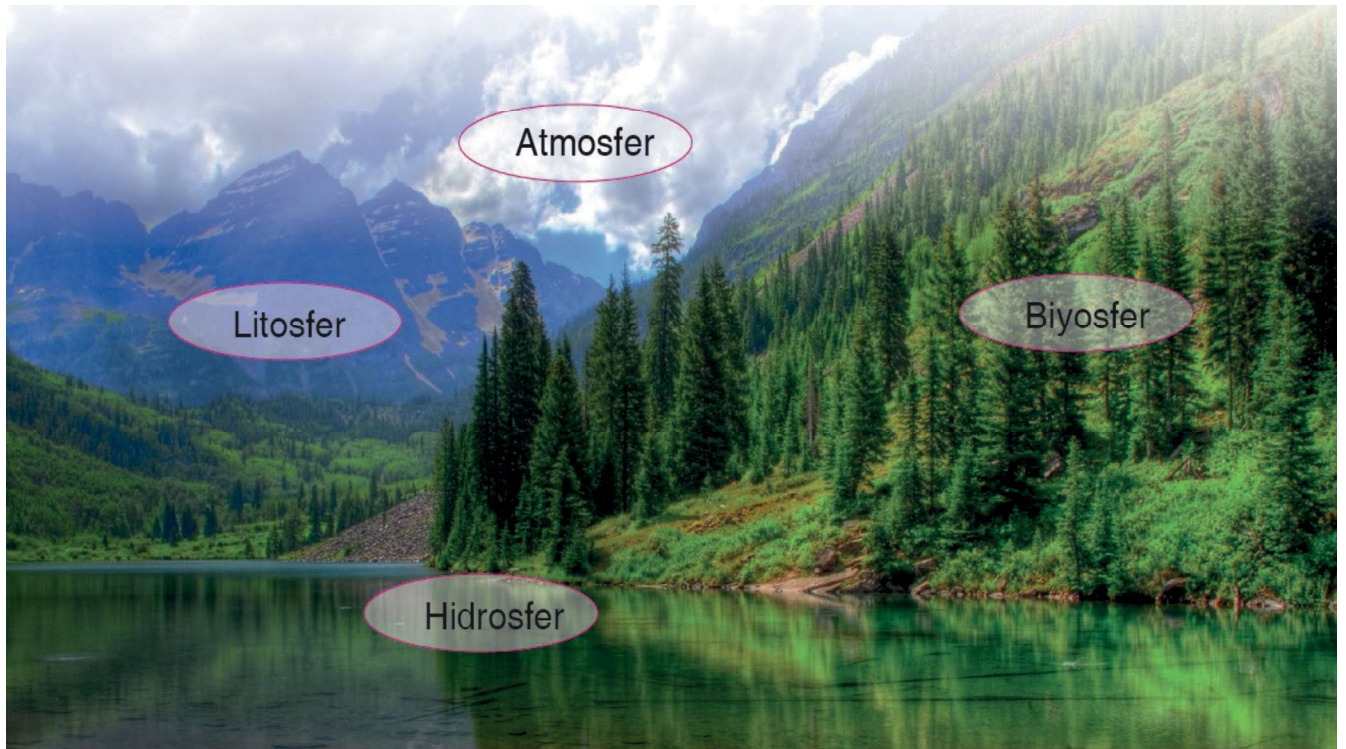

- ▶ İnsanın ihtiyaçlarını karşılamak için doğal ortamda yapmış olduğu yaşamsal aktivitelerin tümüne **beşerî olay** denir.

● Coğrafi Ortam

- ▶ Atmosfer, hidrosfer, litosfer ve biyosfer gibi birbirleriyle ilişkili olan doğal ortamlarla beşerî ortamın birlikte oluşturduğu ortamdır.

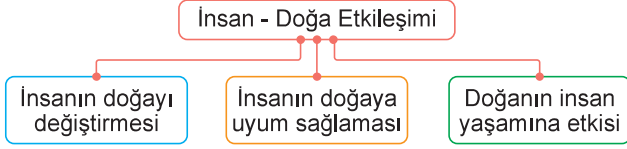
ZEDUVA ÜCRETSİZ PDF

İNSAN - DOĞA ETKİLEŞİMİ

- ▶ İnsan ve doğa etkileşimi; insanın doğaya bağımlı olması, doğaya uyum sağlaması ve doğayı değiştirmesi şeklinde gerçekleşir.

İnsanın Doğayı Değiştirmesine Örnekler

- ▶ Bataklıkların kurutularak tarım arazisine dönüştürülmesi
- ▶ Süveyş ve Panama Kanalı'nın yapılması

Süveyş Kanalı

Panama Kanalı

- ▶ Rüzgâr ve güneş santrallerinin kurulması

- ▶ Denizin doldurularak yerleşme, yol ve havaalanı yapılması

Palmiye Adası

Ordu-Giresun Havalimanı

- ▶ Ormanların tahrip edilmesi
- ▶ Dağlık alanlarda tünel, viyadük gibi yapıların inşa edilmesi
- ▶ Akarsular üzerine barajlar kurulması
- ▶ Meraların aşırı otlatılması
- ▶ Madenlerin işletmeye açılması

İnsanın Doğaya Uyum Sağlamasına Örnekler

- ▶ İnsanların genelde akarsu kenarlarına yerleşmesi
- ▶ Çöllerde ulaşım aracı olarak devenin kullanılması

Akarsu Kıyı Yerleşmesi

Çölde devenin kullanımı

- ▶ Van çevresinde küçükbaş hayvancılığın yapılması
- ▶ Güneydoğu Asya'da iklim özelliklerinden dolayı pirinç tarımının yoğun yapılması

Küçükbaş Hayvancılık

Pirinç Tarımı

- ▶ Orta Anadolu'da toplu yerleşmeler görülürken Karadeniz kıyılarında dağınık yerleşmelerin görülmesi

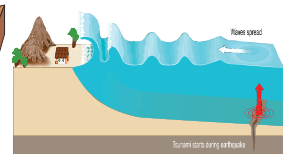
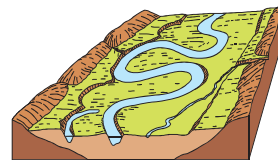
Toplu Yerleşme

Dağınık Yerleşme

Doğanın Doğaya Etkisi

- ▶ Akarsuların vadi, menderes, dev kazanı gibi şekiller oluşturmaları
- ▶ Deprem ve volkanizma sonrasında tsunaminin oluşması

- ▶ Heyelandan sonra heyelan set gölünün oluşması

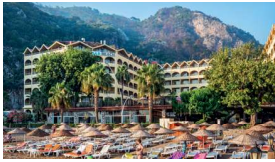
Doğanın İnsan Yaşamına Etkilerine Örnekler

- Soğuk bölgelerde insanların soğuktan korunmak için kalın kıyafetler giymesi

Eskimolar

- İzlanda'da havaalanı pistlerinin ısıtılmasında termal suların kullanılması
- Marmaris'te yaz turizminin, Erciyes Dağı'nda kış turizminin yapılması

Marmaris

Erciyes Dağı

- Ekvatorial bölgede insanların yerleşmek için yüksek yerleri tercih etmesi
- Çöllerde insanların ulaşım aracı olarak deveyi kullanması
- Muson Asyası'nda en çok tüketilen ürünlerin pirinç ve çay olması
- Yerleşmelerin daha çok akarsu kenarlarına yapılması

COĞRAFYA BİLİMİNİN BÖLÜMLENMESİ

Coğrafyanın Tanımı

- Coğrafya, yeryüzünü, yeryüzündeki olayların oluşumunu, dağılışını, insanların faaliyetlerini, insan ve doğa arasındaki etkileşimi inceleyen ve açıklayan bilimdir.

Coğrafyanın Konusu

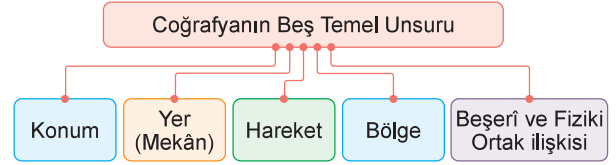
Yeryüzünde meydana gelen her türlü olayın;

- nasıl oluştuğu,
- nerede oluştuğu,
- ne zaman olduğu,
- dağılışı

coğrafya biliminin konusunu oluşturur.

Coğrafyanın Beş Temel Unsuru

Coğrafyanın beş temel unsuru vardır. Bu beş unsurla coğrafya, diğer bilim dallarından ayrılır.

- Her olayın yeryüzünde tanımlanabilir bir konumu vardır.
- Coğrafya yeryüzünde hareket eden bütün canlı ve cansız unsurları incelemeye çalışır.
- Coğrafya yeryüzünü, yapısal özelliklerine göre farklı bölgelere ayırır.
- Coğrafya; insanın ve insan faaliyetlerinin doğal çevreye etkilerini, doğal çevrenin de insan ve onun faaliyetleri üzerindeki etkilerini ele alır.

Coğrafyanın Bölümleri ve Coğrafyaya Yardımcı Bilimler

